Qarabağ Azərbaycandır!

İftixarla xatırlanacaq tarixi anlar

44 günlük Vətən müharibəsində uğurla başa çatan, Azərbaycan xalqına böyük sevinc bəxş edən əməliyyatlardan biri də - Şuşanın işğaldan azad edilməsi idi. Bu əməliyyat əhəmiyyətinə və taktiki gedişinə görə hərb tariximizin səhifələrində əbədi qalacaq, dərsliklərə salınacaq, öyrəniləcək. Qarabağın tacı və döyünən ürəyi olan Şuşa yerləşdiyi əraziyə görə təbii istehkamlarla zəngindir.

Necə deyərlər, hər qayası, hər daşı bir səngərdir. Deməli, şəhərin erməni işğalçılarından azad olunması hərbçilərimizdən taktiki gedişləri tamamilə fərqli olan xüsusi əməliyyat həyata keçirməyi tələb edirdi. Çünki Şuşaya zirehli texnikalarla, ağır silahlarla hücum etmək böyük itkilərə gətirib çıxarardı.

Şəhərdəki düşmən qüvvələrinin mövqelərinə havadan zərbələr endirmək çətin bir iş deyildi. Amma bu, yolverilməz idi. Çünki Şuşanın toplardan, havadan bombardman edilməsi ciddi dağıntılara səbəb olardı. Şuşadakı tarixi abidələr bir göz qırpımında yer üzündən silinərdi. Odur ki, Şuşa düşməndən tarixi abidələrimiz dağıdılmadan, infrastruktur zədələnmədən azad edilməli idi. Buna görə də bu gözəl məkanın azad edilməsi üçün komandanlıq tərəfindən alternativ variant kimi əlbəyaxa döyüş taktikası seçildi. Ürəyi Vətən sevgisi ilə döyünən, illərdən bəri Şuşanı erməni işğalçılarından azad etmək arzusuyla yaşayan qəhrəman zabit və əsgərlərimiz yüngül silahlarla silahlanaraq qalın meşələrdən, dərin dərələrdən, sıldırım qayalardan keçdilər. İşğalçıların gözləmədiyi bir gündə səssiz-səmirsiz şəhərə girib onların başlarının üstünü alıb döyüşə girdilər. Düşmən çaşıb qaldı, elə həmin an da sonunun gəldiyini hiss etdi.

Qəhrəmanlarımızın döyüş yoluna nəzər saldıqda heyrətlənməyə bilmirsən. Azərbaycan Ordusunun bölmələri hələ oktyabrın ortalarında uğurlu əməliyyat nəticəsində Hadrut qəsəbəsini və onun ətrafındakı kəndləri işğalçılardan azad etmişdilər. Bundan sonra hərbçilərimiz irəliləyərək meşələri və dağ keçidlərini aşıb Şuşaya daxil olmuşdular. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev çıxışlarında da Azərbaycan əsgərlərinin şəhərə çatmaq üçün yarğanları, meşələri və dağları keçdiklərini qeyd etmişdir.

Artıq məğlubiyyətin acısını dadmış düşmən Azərbaycan Ordusuna Qırmızı Bazar ətrafında müqavimət göstərməyi hesablamışdı. Çünki keçən yol hərbçilərimizi Şuşaya aparacaqdı. Ermənistan ordusunun Azərbaycan qoşunlarının Şuşaya həmləsini gözlədiyi ikinci istiqamət isə Laçından idi. Lakin komandanlıq miqyasına, planına və ardıcıllığına görə misli görünməmiş hücum qərarını artıq vermişdi. Şuşanı düşməndən azad edəcək meşələrdən, dağlardan, dərələrdən keçərək şəhərə istiqamət götürmüşdü.

Azərbaycan Ordusu noyabrın 4-də güclü zərbə ilə düşmənin mövqeyini qətiyyətlə qıraraq Çanaqçı kəndini işğaldan azad edib böyük strateji əhəmiyyəti olan Şuşa-Laçın yolunun bir hissəsinə nəzarəti ələ keçirdi. Noyabrın 6-da yüngül silah-sursatla təchiz edilmiş xüsusi təyinatlı qüvvələr kəndirlərlə Şuşanın sıldırımlarına dırmaşaraq səhər saatlarında dörd tərəfdən şəhərə daxil oldular. Dərhal qəsbkarlarla döyüşə başladılar. Erməni işğalçılarını illərdən bəri möhkəmləndikləri şəhərdən tam sıxışdırıb çıxardılar.

Güclü zərbə ilə geri sıxışdırılan erməni qəsbkarları itirdiyi mövqelərə qayıtmaq məqsədilə yenidən Şuşa üzərinə hücuma keçməyə cəhd göstərdilər. Amma şanlı Azərbaycan Ordusunun ciddi müqaviməti nəticəsində erməni qəsbkarları geri oturduldu. Ağır məğlubiyyətə uğrayan düşmən bundan sonra bir daha özündə güc tapıb hücuma keçə bilmədi. İşğalçılıq niyyətindən əl çəkməyən ermənilər noyabrın 7-də Ermənistan tərəfindən Şuşaya qadağan olunmuş İsgəndər-M ballistik raketləri atdılar. Amma bununla da döyüşün taleyini dəyişə bilmədilər. Mədəniyyət beşiyimizin erməni işğalından azad olunması İkinci Qarabağ müharibəsinin taleyini birdəfəlik həll etdi.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il noyabrın 8-də and yerimiz olan Şəhidlər xiyabanından xalqımıza Şuşanın azad edilməsi müjdəsini vermişdir. Prezident xalqa müraciətində demişdir: "Şuşa 28 il yarım işğal altında idi. Şuşanın Azərbaycan tarixində xüsusi yeri vardır. Bu, bizim qədim, tarixi şəhərimizdir. Əsrlər boyu azərbaycanlılar Şuşada yaşayıb, qurub, yaradıb. Şuşa nəinki Azərbaycanın, bütün Qafqazın incisidir. Ancaq mənfur düşmən Şuşanı işğal altında saxlamaqla bizim mədəni irsimizə böyük zərbə vurdu, bizim tarixi abidələrimizi dağıtdı, bizim məscidlərimizi dağıtdı, təhqir etdi. Biz indi Şuşaya qayıtmışıq. Bütün tarixi abidələrimizi bərpa edəcəyik, bütün məscidləri bərpa edəcəyik, 28 ildən sonra Şuşada yenə də azan səsi eşidiləcəkdir... Demişdim ki, gün gələcək biz Şuşa şəhərində erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış məscidlərimizi bərpa edəcəyik və bu gün gəlir. Bu gün Azərbaycan bayrağı Şuşada dalğalanır. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı qürur hissi ilə bu xoş xəbəri qarşılayır".

Şuşada qazanılmış böyük zəfər kimin güclü və haqlı olduğunu bir daha dünyaya göstərdi. Ertəsi gün Azərbaycan Ordusunun Qarabağda 70-dən çox kəndi azad etdiyi barədə xəbər yayıldı. Həmin döyüşlər zamanı Ermənistan ordusu diz çökdürüldü.

Vətən müharibəsinin davam etdiyi günlərdə həyatımızın ən şərəfli çağlarını yaşadıq. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında şanlı Azərbaycan Ordusu qazandığı zəfərləri ilə xalqımıza böyük sevinc yaşatdı.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2024.- 1 iyun, № 114.- S.11.